

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1988 йил 6 февраль

ШАНБА

№ 31 (4.227).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади

Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади

Баҳоси 3 тийин.

ҚАЙТА ҚУРИШНИНГ МУРАККАБ ВА МАСЪУЛИЯТЛИЙ ҲАМ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети IX пленуми якунларига доир

Майлунки, бундан бир ҳафта муқаддам — 30 январда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг IX пленуми бўлиб ўтди. Республика коммунистларининг сайлаб қўйилган вакиллари қайта қуришга раҳбарлик юзасидан Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ҳисоботини эшитдилар ва ошкоралик руҳида, танқид, ўз-ўзини танқид нукта назаридан, бевосита манфаатдорлик билан қизғин муҳокама қилдилар. Шунинг айтиш кераки, пленумга бир неча ой мобайнида тайёргарлик қўрилди, бу жараёнга партиянинг активининг кенг қатлами, меҳнаткашлар вакиллари жалб этилдилар. Марказий Комитет ҳисоботи юзасидан тузилган доклад лойиҳаси партия комитетларида синчиқлаб қараб чиқилди, қимматли фикр-мулоҳазалар умумлаштирилди, қайта қуришнинг мураккаб шартларида бажариладиган ишлар ҳусусида масъулаштириш олинди. Шу нукта назардан қараганда, мазкур пленум ҳужжатларининг коллектив ақлдорлигини, астойдил меҳнатининг маҳсули деб ҳисоблаш мумкин.

Пленум КПСС Марказий Комитети, унинг Сийёсий бюроси олиб бораётган ленинча ички ҳамда ташқи йўлни, қайта қуриш, демократиялаш, ошкоралик сиёсатини батамом қўллаб-қувватлади. Коммунистларнинг муҳтор вакиллари партия Марказий Комитети апрель (1985 йил) пленумидан кейинги даврда Ўзбекистонда рўй берган воқеаларни, турғунлик ҳолати ва унинг оқибатларини бартараф этишда амалга оширилган чора-тадбирларни, сиёсий, иқтисодий, ижтимоий муаммоларда эришилган дастлабки қадимларни таҳлил қилдилар, республика партия ташкилотини фаолиятини ҳолисона баҳо бердилар. Диктатга сазовор жиҳат шундаки, болшевиклик танқид тиги жамияти қираларга, раҳбарларнинг ҳамма бўлиларига тегиб ўтди, бунинг натижасида камчиликлар очиб ташланди, улардан қутулиш йўллари аниқ-равшан белгиланди.

Марказий Комитет пленуми Ўзбекистонда қайта қуриш қандай бораётгани, эконоимик, социал-маданий жабҳани ривожлантириш вазифалари қанчалик бажарилаётганини, барқарор, мазмунли ишлашга иммалар талақит бораётганини таҳлил талозисига қўйди. Шу тариха ишларимизда ҳозирча ютуқлардан кўра камчиликлар кўпроқ содир бўлаётгани, турғунлик даври, эскича фикрлаш асосларига ҳамоно сақланиб қолган таъкидланди. Буларнинг ҳаммаси уш иккинчи беш йиллик улкан вазифаларини муваффақиятли бажаришга, республиканинг азияли шон-шувратини тизор қилтишга талақит бораётгани қайд этилди.

Депиларга, рақамларга мурожаат этилди. Умуман индустрия ҳамон бир жойда депсиниб турибди, базин жиҳатларда эса ортага кетмоқда. Сановат ишлаб чиқариш ўсишининг ўртача йиллик суръатлари пасайди. Ававал беш йилликда бу кўрсаткич 4,7 процентини ташкил қилган бўлса, жорий беш йилликнинг икки йилда ўрта ҳисобда 4 процент бўлди, бу кўзда тутилганда анча пастдир. 1985 йилда ҳали ҳужжатларда асосий фондарларни ҳар сўм эвазига 43 тийинлик маҳсулот олинадиган, ўтган йил эса бу рақам 38 тийинга тушди. Индустрияда фан-техника ютуқларини қўлланш жиҳатдан мамлакатда энг шон-шувратини бирда турғунликка ташвиш йўғотди.

Капитал қуришга раҳбарлик масалаларни пленум ишторикларининг эътиборида турди. Пиллаштирувчи органлар, министриликлар, идораларнинг раҳбарлари, маҳаллий партия ва совет органлари ижтимоийлардан, моддий пойдевордан самарали фойдаланиш чораларини кўриваптилар. Бунинг оқибатида бинокорликда оқсиз давом этмоқда. Биринча мисол: 1985 йилда битказилмай қолган қуришларнинг умумий саломти 90 процентини ташкил этган бўлса, ўтган йил 93 процентига етди. Пленум капитал қуришнинг, аниқсиз уй-жойлар бўлиб этишжи жадаллаштириш, бу тарихида чинакам партиянинг иттиҳоз ўрнатилш зарурлигини алоҳида таъкидлади.

Пленумда агроановат комплексни муаммоларига кенг ўрин берилди, сиёсий тармоқ — пахтачиликни, Озқ-овқат программаси иқросини таъминловчи соҳаларни юксалтириш ҳолати чуқур таҳлил этилди. Таъминик, бутун эътибор деҳқончилик ҳамда чорвачиликка ававалдан томир отган турғунлигини бартараф қилишга, янги иқтисодий шартларда янгича фикрлаш, янгича ишлаш масалаларига қаратилди.

Дарҳақиқат, агроановат комплексинида ишларимиз қонқарсиз бораётганлигини тан олиш керак. Беш йиллик бошдан бери деярли 2,2 миллиондир сўмлик маҳсулот кам етказиб берилганлигини, жамоат секторига меҳнат умумдорлигининг ўсиши 10,3 процент ўрнига 3,8 процент ёки уч баравардан озроқини ташкил этганлигини ҳисобга олсак, жиндий ташвишликига ҳақимиз. Пленумда таъкидланганидек, тармоқ тарққийтига доир кўпдан-кўп йилликлар ўтказилди, Марказий Комитет бюроси ва республика ҳукумати ўйлаб қарорлар қабул қилишди, катта-катта программалар, тадбирлар ишлаб чиқилди. Таассуфки, иқросиники келганда ишлар кўнглидагидек ушторилмади. Ҳужжатларнинг ақсарияти министриликлар, идоралар, партия комитетлари столлари тортиларда, сейфада қолиб кетди. Шунинг оқибатида дадалар ва фермалардаги ишлар ҳамоно оқсатди. Мана бу рақамларга эътибор қилинг: ўтган йил пахта ҳосилдорлиги гектар ҳисобига 23 центнерни, сазавот 200 центнерни, маккажўтори дони 35,5 центнерни, полизчиликда 107 центнерни, узум 69 центнерни ташкил этди, холос. Айниқсиз пахтачиликдаги нозуҳ ҳолат астойдил ташвишга солди. 1987 йилда давлат планини атиги 26 район, 353 колхоз ва совхоз бажари. Ҳўжаликларнинг ўдан бир қисм ҳар гектардан 20 центнердан намроқ ҳосил олди. Теримини меҳазациялаш даражаси 40 процентдан ошмади.

Пленум қатнашчилари агроановат комплексинида қолоқлик сабабларини таҳлил қилишаркан, район, область партия комитетлари, ҳатто Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, унинг бюроси ҳаётий муҳим бу тармоқ муаммоларини ҳал этишда суствакли қилётганликларини, кескин чора-тадбирлар кўришмаётганлигини очқ-ойдин айтишди. Буларнинг ҳаммаси шунга олиб келдики, Ўзбекистон ССР Агроановат давлат комитети, унинг жойлардаги органлари ўз-

ларига билдирилган ишончин, умидин оққалаётдилар, эскича ишлаш таомилдан қутуллолмаптилар. Нафақат ҳўжалик ташкилотларида, ҳатто партия комитетларида қозғозбозлик, ишхонадан чиқмай раҳбарлик қилишга иштило ва ҳоказо номақбул усулларга барҳам берилмапти. Ирригация-мелорация ишлари кенг қўллада амалга оширилмапти. Меҳнатни ушторишининг янги шакллари — тўла ҳўжалик ҳисобига ўтиш, пудрат сингарилар сўст жорий қилинмоқда.

Бундай муқсонларнинг рўй беришида шахсан кимлар айбдор эканликлари номма-ном айтилди. Марказий Комитет секретарлари, бўлимлари, республика Агроановат давлат комитети раҳбарлари шаънига ҳўқоний танқидий фикрлар билдирилди. Бироқ пленум фақат танқид қилиш билан чекланиб қолмади, ўз навбатида қишлоқ ҳўжалигини ва унинг қайта ишловчи тармоқларини фаолиятини тўдан яхшилаш чораларини белгилди. «Республика агроановат комплексининг муттасил, жўқини ривожланиши йўлга қўйилсин, — дейилди пленум қарорига. — Шу беш йилликда деҳқончилик ва чорвачиликнинг илмий асосларини системаларига, суъ тежадангизини интенсиз технологияларга, меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳўқ тўлашининг замонавий усулларига ўтиш асосан тугаллансин».

Партия комитетларининг, агроановат комитетларининг, РАПОларининг, колхозлар, совхозлар, қишлоқ ҳўжалигини қорхоналари раҳбарларининг, бошланғич партия ташкилотларининг асосий вазифаси пастки бўлинда бошлаб область миқёсига ишлар аҳволини, планлар иқросини, тармоқлар ҳолатини синчиқлаб таҳлил этишдан, камчиликларини кичир-кичиргача очиб ташлашдан, тарққийтига хизмат қилувчи жамияти резервлар ва макониятларини қидириб топш, албатта ишга солишдан иборатдир. Бунда ҳўжаликларда ўтказилмайдиган ҳисобот йилликлари, колхознинг Намунавий устави лойиҳаси муҳокамасидан фойдаланиш катта аҳамиятга эга. Шунга эришайликки, деҳқончилик ва чорвачилик тарққийти саноатини хом ашёга, аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига исбатан талаб-ҳўтийларига қараганда илдамроқ ўсиб бorsiн.

Пленум ташкилий-партиявий, идеологик ишларининг ҳозирги ҳолати таҳлилга алоҳида эътибор берди. «Инсон, унинг моддий ва маънавий эътижларини тўла қондирш қайта қуриш йўлидаги барча кўч-ғайратларнинг объекти, мезон ҳисобланади, — дейилди Марказий Комитет бюроси ҳисоботида. — Бироқ бюро ишига мана шу позициялардан баҳо берилмайдиган бўлса, ҳозирча кўп иш қилинганлигини рўй-рост эътироф этиш керак».

Чиндан ҳам шундай. Айтайлик, соғлиқни сақлаш ўз зотиға ташлаб қўйилган тармоқлардан бири бўлиб қолмоқда. Илгари ишлаб чиқилган «Саломатлик» программаси асоссиз эканлиги сабабли бажарилмапти. Республикда ҳар ўш минг киши ҳисобига янчиар сон иттифоқдаги ўртача кўрсаткичдан 25 процент кам. Медицинанинг малакаси паст, тор доирадаги муассислар, аваало педиятрлар етишмапти. Бу ва бошқа муаммолар, дейилди пленумда, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министриги, Марказий Комитетининг ана шу соҳага раҳбарлик қилувчи бўлими, республика Министри Совети соғлиқни сақлаш муаммолари ечими устида малакани ишламаётганликларини кўрсатди. Эндикликда бундай аниқлик аҳволдан чиқш йўллари қидирмоқ керак. Шу муносабат билан фақуллада ҳўкумат комиссияси тузилди. Унинг тақлифига бинаои бўлиётган маъмурий бинокорлиги касалхоналар, бошқа даволаш муассасаларига беришга қарор қилинди, соғлиқни сақлаш хизматини мустаҳкамлашга доир бошқа чоралар ҳам кўрилмади.

Пленумда қилинган докладда, нотикларнинг нутқларига савдо, маиший хизмат, коммунал ҳўжалик, транспорт, алоқа тармоқларини, ҳўллас, аҳоли эътижларини қондирш билан боғлиқ қорхоналар, ташкилотлар, муассасалар фаолиятини танқидий кўз билан таҳлил этилди. Бу соҳалардаги турғунлик тизор қуриш барҳам бериш ишларининг ало ало кайфияти билан ишлариларга, бинокорлиги иқтисодий-иқтисомий вазифалар иқроси барқарор бўлишига бевосита таъсир кўрсатди. Энг ўқини муаммолар орасида уй-жой қуришнинг алоҳида аҳамиятига эътибор қилинди, унинг йўлига уру берилиди. Республикда 2000 йилгача муқимлашган уй-жой программаси ишга чиқилган бўлиб, унга мувофиқ 209 миллион квадрат метр турар жойлар бунёд қилиниши керак. Пленум бу масалани ҳал этишнинг умумпартиявий, умумдавлат, умумхалқ иши деб эълон қилди, унинг иқросига ҳисса қўиш ҳаммининг бурчи эканлигини алоҳида таъкидлади.

Марказий Комитет пленуми сиёсий-тарбиявий, идеологик ишларимиз қандай бораётганини тўла маноада чигириндан ўтказди. «Идеология соҳасига партиявий раҳбарлик амалиётида тўб бўрилишга эришолмадик, — дейилди Марказий Комитет бюроси ҳисоботида. — Ушбу соҳани янгилашга қаратилган йўлда жўқинилик, изчиллик, ваэмин биндауш етишмапти, гоъвий-тарбиявий ишни республика социал-иқтисодий тарққийтини жадаллаштириш муаммолари билан боғлаб олиб борилмапти».

Жуда тўғри ҳўлса, ҳўқоний баҳо бу! Рўй бораётган муқсонлар муайян даражада мафкуравий жабҳадаги кадрлар билан ишлашда содир бўлган камчиликлар оқибатидир. Ўзбошимчилик, шаксий садоқат, ошна-оғайнигарчилик нукта назаридан юксак лавозимларга кўтарилган кишиларнинг қўнчилиги бунга муносиб маслиғи маълум бўлди. Кадрлар сисетарида принципаллик ва қатъийат кўрсатилмаганилиги ана шунга олиб келди. Бир қанча идеология муассасаларига биллими чуқур бўлмаган, фикрлаш доираси тор, қайта қуриш талабларидан йироқда турган кишилар раҳбарлик қилётганликлари ишга жиндий зини етказмоқда. Пленум мафкуравий жабҳа раҳбариятини қислан янгилаш зарурлигига алоҳида эътиборин қаратди.

Бизда оммавий-сиёсий ишлар, лекция пропагандаси ҳали ҳам жўқини даврийлиги муаммолари билан узвий боғланмаган. Партия маорифи ва иқтисодий таълимни ташкил этишда расмийликка барҳам берилмапти. Пленумдаги докладда оммавий ахборот восталари, ижодий ташкилотлар қайта қуриш, демократиялаш, ошкоралик жараёни макониятлари-

дан етарли фойдаланмаётганликлари, замона руҳи билан нафас олмаётганликлари алоҳида қайд этилди. Айниқсиз Телевидение ва радиоэширтириш давлат комитети ёмон ишлаётганлиги ўқтириб ўтилди. Маданият министриги, унинг жойлардаги бўликлари янгича ишлайдиган давр келганлиги таъкидланди.

Пленум меҳнаткашларини интернационал руҳда тарбиялаш, миллий муносабатларини тақомиллаштириш муаммолари жиндий ташвиш уйғотётганлигини очқ-ойдин маълум қилди. Ҳали яқин-яқингача бу ишда нуқсон йў, деб ҳисоблаб келинган. Лекин бундай қарашлар сароб эканлиги аниқланди. Шинорбозлик, тадбирбозлик, омманинг онгига, қалбига кириб бормаслики, гоъвий-сиёсий, ҳарбий ватанпарварлик тарбиясига путур етказмоқда. Республикда диний ақидаларнинг, шарият пешволарининг ҳўружига барҳам берилмапти. Ёшлар онгини шакллантиришда, рус тилини ўқитиш ва ўргатишда бир ёқламаликка йўл қўйилмапти. Биз исон оммининг, унинг барқамоллигини таъминлашни биринчи ўринга қўймоғимиз, бунинг учун иттиҳоримиздаги жамияти таъсир восталаридан умумли фойдаланмоғимиз, халқлар дўстлиги, социалистин интернационализм байрогини баланд кўтармоғимиз лозим.

Халқ маорифи, олий ва ўрта махсус таълим, ҳўнар-техника билли юртлари тўб бўрилиш даврини бошдан кечирмоқда. Гарчи уларнинг моддий базаси мустаҳкамланган, самарали ишлаш учун қўлай шартлар яратилган бўлса-да, ўқитиш, ўқитиш, тарбиявий тадбирлар даражаси талабга мувофиқ жавоб бермапти. Бу соҳаларда ислохот никоятда суъст бормоқда. Ана шу жабҳалардаги нуқсонлар, қолоқлик ва турғунлиги тўпланиб-тўпланиб иқтисодий тарққийтимазнинг жадаллашувиға, маънавий каломотимизга ўқискилик қилмоқда. Ил-фаннинг ҳаёт билан алоқиси бўлишгича қолаяпти. Соаносқиз диссертациялар ёкилиб давлатнинг миллион-миллион сўмлаб маблаг сарфланмапти-ю аммо бундан келадиган фойда эририлмас. Пленум маориф, олий таълим, илмий муассасалар фаолиятини қайта қуриш даври алоқачон келганлигини таъкидлади, бу йўналишда иш-лаётган раҳбарлар олдиға қатъий талаблар қўйди.

«Салбий ҳодисалар оқибатларини бартараф этиш учун кураш ҳўқини муҳофаза қилувчи органлар олдиға ошқирлиш талаблар қўймоқда, — дейилди Марказий Комитет бюроси ҳисоботида. — Улар жинзотчиликка қаршн курашнинг олдинги маррасида турибдилар, аммо ўз зиммаларига юкланган вазифаларини тўла-қўнс бажаришмаптилар».

Чиндан ҳам ҳўқини муҳофаза қилувчи органларнинг ўзиде қатъий тартиб ўрнатилмаган. Одамларга исбатан бераҳамлик ва баргирозликка, социалистин юнқончиликнинг бўзилишиға барҳам берилмаган. Докладда шундай рақам келтирилди: қарийб 300 гектар устидан асоссиз тарзда жинзий иш қўзғатилган экан, шулардан 43 киши кейинкилик судда оқланди, қолган ишларини эса тергов органларининг ўзлари тўзатилади.

Республикда оператив ваэит, жинзотчилик ҳолати ўқини бўлиб турибди. Социалистин мулика таъовуз: даражаси калмаиэтикти, қайдоқонлики, ҳаридорларни алаш кенг тарқалган. Иқтинибозлик ва саноат таёйёрлаш қарши кураш аҳволи ташвиш тўғридоқда. Пленум ана шу муаммолар билан боғлиқ ҳолда ҳўқини муҳофаза этишчи органлар, партия ташкилотлари, маҳаллий Советлар, касаба соювлари ва комсомол олдиға бутун жамоватчилик зиммасида турган вазифаларини аниқлаб берди.

Марказий Комитет пленуми кадрлар билан ишлаш масаласига алоҳида эътибор қаратди. Раҳбарлик лавозимларига омманинг қўйи қатламидан етилиб чиққан, гоъвий чиниққан, эътиқоди мустаҳкам, биллими чуқур, ишлаб ҳўрмалайдиган кишиларни дадил кўтариш қайта қуришнинг муваффақиятинини таъминлайди. Турғунлиқ давридаги жамияти иллатларга батамом барҳам бериш, маҳаллийчилик, ошна-оғайнигарчилик, қариндош-уруғчилик ҳолларининг илдинини қуритиш кадрлар сисетаридаги бош йўлимиздир. Раҳбарларни сайлаб қўйишнинг кейинги лаятларда вузудга келган ва ҳаёт синовидадан ўтган усулға кўп оқмоқ лозим.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IX пленуми республикамиз сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ҳаётда чинакам катта воқеа бўлди. Ҳозиргача бирор пленумда доклад муҳокамаси юзасидан музокарада минбарга 34 киши кўтарилмаган эди. Шу дейилгани ўзиде бу салги пленум мулқоз бошқача эканлигиндан, ундаги муҳит, одамларнинг руҳи қайта қуриш талабларига мувофиқ келганлигиндан алоқат беради. Чуқур таҳлил, ўртоқларча танқид, ишларнинг йироқдаги натижасидан бевосита манфаддорлик — республика коммунистларининг вакиллари ана шу тўғуларни яқош ҳис этидилар. Пленум қарори ана муваддага муқимланган амалий ҳаракат программаси бўлиб қолши шўбасиз.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленумининг ҳамма ҳўжўатлари — доклад, нотикларнинг нутқлари, бир овоздан қабул қилинган қарор газеталарда чоп этилди. Шаҳар, район, область партия комитетларининг, бошланғич партия ташкилотларининг, идеология жабҳаси ҳодимларининг, биринчи навбатда оммавий ахборот восталарининг ҳозирги вазифаси пленум руҳини, унда ҳўқим сурган болшевиклик танқид, талабчанлик, ишчанлик ҳўроратини коммунистлар, кенг меҳнаткашлар оммаси онгига, шўрурга етказишдан иборатдир. Шунга эришайликки, ҳамма коллективларда, республикамизнинг шаҳар ва қишлоқларда ана шу пленум баъз этган кайфият ҳўқим сурсин, қайта қуришнинг мураккаб, масъулиятли, шарофли вазифаларни қадам-қадам бажарилисин.

Биз шонли воқеа — Бутунитиқош XIX партия конференцияси сарн бормоқдамиз. Совет Ўзбекистонининг ютуқларини салғонини ошқирш, унинг қардош халқлар сифидига муносиб ўринни элтилашгича эришиш ҳар бир коммунистининг, республикда яшаб меҳнат қилётган ҳар бир кишининг бурчидир.

Шавкатли қайта қуриш иштиҳонидан ало баҳолар билан ўтайлик!

Воғдоқ районидида «Ленинград» колхозини меҳнаткашлари бу йил 1.368 гектар майдонининг ҳар гектаридан 35 центнердан оқ олтин етиштиришни қўлашмоқда. Ҳозир янги ҳосилга пухта замин тайёрланапти. Дала ишлари, техникани сошлаш қизғин олиб борилмоқда. Машина-механизмлар ремонтинида мохир слесарь, КПСС аъзолигига кандидат Нормуҳаммад Норқўзиев бошқаларга ират бўлапти. Яқинда трактор паркн бошланғич партия ташкилотининг кандидатлиги стажини қандай ўтатгани ҳақидаги ҳисоботини эшитиб, ижобий баҳоладди.

СУРАТДА: илгор ремонтчи-слесарь Н. Норқўзиев.

Т. ҲАМРОКУЛОВ ФОТОС.

МУКОФОТ ТОПШИРИЛДИ

4 февраль куни Кремлда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев КПСС Марказий Комитети Сийёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзега Ленин орденини топширди. Э. А. Шеварднадзега Коммунистик партия билан Совет давлати олдидаги катта хизматлари учун ва тутилган кунига олтинчи йил

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитетининг Сийёсий бюроси 4 февралдаги мажлисида КПСС Марказий Комитетининг ўрта ва олий мактабини қайта қуриш қандай бораётганини кўриб чиқадиган навбатдаги пленумини ўтказиш билан боғлиқ масалаларни муҳокама қилди.

Мажлисида марказий иқтисодий органларнинг, СССР министриликларини ва идораларининг ташкилий структурасини қайта қуриш, иттифоқдош республикалардаги бошқарув бош схемаларини ишлаб чиқиш юзасидан 1987 йилда қилинган иш якунлари қирилди. Партия XXVII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил июнь пленуми қарорларига бинаои ишлаб чиқариш соҳасининг кўпгина тармоқларида бошқаруving янги структурасига ўтилаётганлиги ўқтириб ўтилди.

Бунда марказдаги ва республикалардаги министрилик ҳамда идораларнинг сонн камайитирилмоқда, бошқарув аппарати ҳодимларини қисқартириш мўлжалланмоқда, ҳўжалик ҳисобидиға янги ишлаб чиқариш ва илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаларини тузиш жараёни давом этмоқда.

Бошқаруvingни план, таъминот, молия-банк ва бошқа марказий органлари функциялари ҳамда аппарати қайтадан ўзгартирилди. Ўтказилаётган қайта қуриш жараёнида раҳбарликнинг асосан иқтисодий усулларидан фойдаланиш учун зарур ташкилий шарт-шароитлар яратилмоқда.

Марказда ҳам, жойларда ҳам халқ ҳўжалигини бошқаришни тақомиллаштириш соҳасида бундан буён қилинадиган ишларда тўб иқтисодий ислохот принципларини изчиллик билан амалга ошириш, давлат қорхонаси тўғрисидаги қонунға қатъий тартиб бериш, тармоқ ва терририал бошқарув органларининг самарали ўзаро алоқасини таъминлаш зарурлигига эътибор қаратилди. Министриликлар ва идоралар қорхоналарининг тўла ҳўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи пул билан таъминлаш шароитида ўз имкониятларидан мумкин қадар кўпроқ фойда, ланиларини қўллаб, уларнинг ҳўқуқларига қатъий риё этишлари зарур. Бошқаруvingни бош схемаларини ишлаб чиқиш ҳўжалик ва маданий қурилишдаги ишларнинг аҳволи учун иттифоқдош республикаларнинг мустанқилигини кенгайтиришга ва маъсулиятини оширишга бўйсундирилиши керрадиғи таъкидланди.

Сийёсий бюро ҳўкуматнинг СССРда қорхоналарнинг ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар билан ташқи иқтисодий фаолиятдан оладиган ўтказилувчи пул учун ишлаб чиқариш-техника маҳсулотининг ултурғини савдосини ташкил этиш тўғрисидаги тақлифнинг кўриб чиқиб, маълум қилди. Бу ишнинг қардош мамлакатлар билан ўзаро манфадли иқтисодий ҳамкорлигини кенгайтириш учун муҳимлиги қайд этилди.

Мажлисида партия билан ҳўкуматнинг капитал қурилиш яхшилаш ва уни материал ресурслар билан таъминлаш масалаларига онд қарорларни қандай бажарилаётганлиги кўриб чиқилди. КПСС XXVII съезидида ишлаб чиқилган қурилиш сиёсати инвестиция сиёсати бир қанча ҳолларда изчиллик билан амалга оширилмаётганлиги қайд этилди. Пиллаларда янгидан бошланаётган кўп миқдордаги ишлаб чиқариш қурилишларини асоссиз равишда киритиш практикаси давом этмоқда. Чала қуришлар ҳажми ҳали ҳам кўп, бу эса уй-жой, социал ва маданий-маиший объектлар, индустрия ва агроановат комплексининг биринчи галдаги ишотларини қуриш учун ҳўқимда етишмай турган кўп миқ-

дордаги материал ресурсларини банд қилиб қўймоқда. Қурилиш ишларига материал сарфи сезиларли билан камайтирилмоқда, иқтисод ва тежамдорлик иши суъст олиб борилмоқда.

СССР Госпланига, СССР Госстрояга қурилишнинг норматив базасини ўзгартириш ва унда қатъий тартиб ўрнатиш, ҳўжалик механизмининг капитал маблағ самарадорлигини оширишга таъсирини қучайтириш, ишлаб чиқариш қувватлари ва объектларини барпо этиш муддатларини қисқартириш юзасидан конкрет чора-тадбирларни ишлаб чиқиш топширилди.

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг жинзот қонунларини тақомиллаштириш билан боғлиқ бўлган тақлифларни таёйёрлаш қандай бораётганини тўғрисидаги ахбороти тинглаб, Сийёсий бюро бу ишда демократизм принципларини, жинзот учун жавобгарлигини муқаррарлигини, алоқат ва инсонпарварлигини изчиллик билан амалга оширишнинг муҳим аҳамиятини ўқтириб ўтди. Ижтимоийларнинг ижтимоий ҳаёт-ҳаётари даражасига қараб, уларни бир-бирдан янада аниқроқ чечаралаш, шунингдек енгилроқ жинзотлар қилган кишиларга нисбатан озодликдан маҳрум этиш билан боғлиқ бўлмаган назо чораларини қўллашни кенгайтириш мақсадига амалдаги жинзот қонунларини ўзгартириш соҳасидиға ишни давом эттиришнинг асосий йўналишлари белгиланди. Шу билан бирга оғир жинзотлар қилганлар учун қатъий жа-вобгарлигини сақлаб қолиш зарурлиги таъкидланди.

Сийёсий бюро Э. А. Шеварднадзеининг ГФРга ва Испанияга қилган расмий визитлари якунларини маълум қилди. Совет Иттифоқи билан ГФР ўртасидаги муносабатларда янги саҳифа очилса, уни амалий маъмур билан тўлдиршга инккала томонини таъйирлиги мамнуният билан қайд этилди. Бу гап сийёсий ҳамкорлик соҳасига, жумладан, ҳавфсизлик ва қуролсизланиш проблемаларига, шунингдек икки томонлама муносабатларнинг барча соҳаларида савдо-сотқи ва бошқа алоқалар ҳамда мулоқотларни янада ривожлантириш масалаларига талқулдирди.

Мадриддаги музокара ва суҳбатлар Испания билан барча поғоналардаги

«Қишлоқ ҳақиқати» оталигида

ЧИҚИМ КАМ, ФОЙДА КАТТА

Социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришда ҳўжалик механизмини такомиллаштириш, айниқса тўла ҳўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи малай билан таъминлашнинг кенг жорий этиши муҳим аҳамиятга эга. Областида, жумладан, совхозимиз шу йилнинг 1 январидан бошлаб ана шу йилги усулда ишламоқда.

Авалло шунинг таъкидлаш жонлиги, янгиликни қўланишга тайёргарлик ишлари анча илгари бошланган. Чўночки 1987 йилнинг апрель ойида деҳқончиликда ҳаракатларнинг назорат қилиниши чек усулига ўтди. Бундан мақсад рентабеллик даражасини ошириш, таннархни эронлаштириш, меҳнат сарфи ва ҳаракатларнинг мувофиқлаштириш, мутахассислар, раҳбар-ҳодимлар масъулияти ва жавобгарлигини кучайтириш эди. Амалда бунга эришилди. Ўтган йилнинг сиккиз ойи мобайнида, яъни чигитни экиш ва парвариш давридагина иш ҳақи ҳисобидан 83 минг сўм тежалди.

Деҳқончиликда ҳам, чорвачиликда ҳам барча бригадалар коллектив пудрат асосида меҳнат қилляпти. Ойла пудрати тобора оммалашмоқда. Масалан, бутлур 2 та бригада шу усулда ишлаган бўлса, бу йил уларнинг сон 8 тага өтди. Меҳанизация ердамида амалга оширилган иш учун ва кўл меҳнатига алоҳида-алоҳида ҳақ тўланапти.

Ишлаб чиқариш ва бошқаришнинг цех структурасини жорий этиш бўйича ҳам қатор тадбирлар амалга оширилди. Хўсусан 2 та алмашилган экиш участкасини қисқартириб цех структурасига ўтиш тўғрисида 61.500 сўм иқтисод қилинди. Тажриба коллектив ва оила пудратини, интенсив технологияни қўланиш самараларини эканлигини исботлади. Зотан, қўшима ҳаракатларсиз, фақат ҳодимларнинг пировард натижадан манфаатдорлигини ўстириш меҳнат унвдорлигини 15—20 процент ошириш имконини бермоқда.

Тўла ҳўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи малай билан таъминлаш шариотида ишлаб бутун ҳўжалик механизмини қайта қуришни тақозо этади.

Шўнинг учун совхозда долзарб вазифаларни бажариш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқилди. Бунга асосан барча тармоқларда ҳаражатларнинг назорат қилиниши чек усули тўлиқ қўланилади. Электр қуввати ва ёнли-мойлов материалларини вақтида етказиб берилмаса, келтирилган моддий зарар шартномага кўра жарима солиш йўли билан тегишли ташкилотлардан ўндириб олинади. Ортиқча техника, эҳтиёт қисилар, жиҳозлар ва бошқа материаллар сотиб олишга баркам берилди. Ҳисобда турган жамийи асосий ва оборот маблағлари, техника воситалари инвентаризация қилиниб, керакчилари ҳўжалик балансида кичилди. Бухгалтерия ишлари журнал-ордер системасида олиб борилади.

Тўла ҳўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи пул билан таъминлаш системасида ишлашда кадрлар асосий роль ўйнайди. Шўнинг учун мутахассисларнинг ҳаммаси аттестациядан ўтказилляпти. Улар иқтисодий ўқувга жалб қилинган.

Биз янгица ишлаб шариотида ҳам меҳнатга ҳақ тўлашнинг синалган усулларини кенг қўллаймиз. Жумладан, деҳқончиликда коллектив билан тузилган шартномага биноан ҳар ойда иш ҳақининг 20 проценти ушлаб қолинади. Йил охирида план бажарилса, ана шу маблағ қўшима иш ҳақи тариқасида берилди. Бундан ташқари мукофотлаш йўли орқали моддий рағбатлантирилади. Топшириқни удаламаган коллектив эса бундан мастасно. Демак бунда ҳар коллективнинг, ҳар ишчининг пировард натижадан манфаатдорлиги равшан аниқлашляди.

Партя ва ҳўкуматини иқтисодий тараққиётни ривожлантиришнинг янги-янги вазифаларини, иқтисодий йўлларини кўрсатиб бермоқдалар. Совхозимиз меҳнатқошлари бунини муваффақият билан бажариш йўлида сидқидил меҳнат қилверадилар.

Ҳ. ЭРОНҚУЛОВ,
Ғагарин районидagi «Янгиобод» совхозининг бош экономисти.

Урганчада озуқа экинларини ўриб-йиғиб олишда қўлланиладиган машиналар

ишлаб чиқарувчи завод ишга тушрилди. Ускуналар ва механизмларини созлашда Люберецк шаҳридаги турдош корхона мутахассислари фаол қатнашдилар. Улар ҳозирги кунларда хоразмлик ҳамкасбларига тажриба ўргатиб, завод лойи-

ҳадаги қувватининг ўзлаштирилишига ўз ҳиссаларини қўшаёттилар.

СУРАТДА: Люберецк шаҳридан кўмакка келган йиғувчи-слесарь, коммунист Александр Никонов урганчилик ёш ишчи Рафқат Рўзметовга йўл-йўриқлар бераёттир.

Қ. ОТАЕВ фотоси.
(ЎзТАГ).

«Ўзбекистон комсомоли» сафардан қайтди

ЧОРВАДОР БИЛАН ЮЗМА-ЮЗ

бўлганимизда ҳали фермаларда кўплаб резервлар ишга солинмаганига ишонч ҳосил қилдик

Қишлоқ — чорвадор учун жиддий синов. Дарҳақиқат, чорвачилик маҳсулотлари еттиштириш пилларини ошириб бажариш кўп жиҳатдан қишловнинг беталофат ўтказишга боғлиқ. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IX пленуми материалларида ҳам зарбдор тармоқ олдига турган вазифалар кўрсатиб ўтилди.

«Чорвачиликда ишларнинг аҳволини қатъиян яхшилаш зарур», — дейилди Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг ҳисоботида. — Ўтган йили гўшт еттиштириш пилани 95 процент бажарилди. Кўп чорва мол 1 насадиларга учраган. Зооветеринария ва насадчилик ишнинг ёнли йўлга қўйилган. Энг муҳими эса меҳнатқошларнинг дастурхонда ҳозирча гўшт ва сўт маҳсулотларини қўлаймалтирди.

Янгида кўп Навоий, Қашқадарь ва Бўрқондарё областларидаги қатор ҳўжаликларида бўлганимизда республикамиз чорвачилик учун ҳос насадчилар қатрада кўш акс этганидан яққол кўриниб қолди.

ҚИШНИНГ БИР КҮНИ ҲАМ ҚИШ

Хетирчи районидagi «Ўзбекистон» колхозининг сўт-товар фермасида бизни энг аввало чорвадорларга яратилган шариот қизиқтирди. Бирдинги айта қолейлик: аҳвол ночор эканлиги шўндоқ кўриниб турарди. Чўночки, номингана қурилган дўшонада ювинишнинг иложи йўқ. Унга йиссиқ суя келтирилмаган. Езда эса аҳвол бундан ҳам ёмонлашар экан. Ферма ҳодимлари бу ерда шланг орқали суя келтириб, бир амаллаб ювинишаркан. Шўнингдек, дам олиш хонаси ҳам мўлақоқ талабга жавоб бермайдиган. У бир вақтлар яхши ният билан берпо этилгану, кейинчалик ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Бу ерда икита стул, стол ва дивандан бошқа ҳеч вақо йўқ. Беш-олти-эски журналлар тартибсиз сочилиб ётибди. Афтидан кундалик матбуотнинг янги сонлари келтирилмайдиганга ўхшайди. Шаҳмат-шешке тўғрисида эса гапирмаса ҳам бўлади. Ўзингиз ўйланг, пелкаси, яъни соғуқ ва зах хонага ким ҳам киради!

— Бу ерда икки сменага ўйлангми! — сўраймиз колхоз партия ташкилот секретари М. Қаршавдан. — Ҳозирча бунга эришолмаймиз. Чўноки чорвадорлар асосан фермага яқин жойда яшашади. Эҳтимом ўтми колхозимиз.

Маълумки, республикамизнинг кўплаб областа ва районларидаги сиргисоғарлар икки сменаги ҳақ ўтқилишларига айна бўлган. Шу уринда партокм секретариининг жавобини қандай баҳолаш мумкин! Ажабод, янгица ишлашга унинг қилиниги ҳаёқат бераётган. Ахир икки сменали ишнинг ташкил этишдан мақсад вақтин теваш, сиргисоғарнинг уй юмушлари билан шўгулланганига имконият яратиш ва тў-

қарганларидан сўнг янада фидакорона меҳнат қилишлари табиий. Лекин бизда бу ҳақда ҳеч ким ўйламаётганига ҳайрон қоламиз. Тўғри, баъзи хотин-қизларнинг бошқа шехарларга чиқаришга олдига қаршилиқ қилиш ҳоллари ҳам учраб туради. Энди улар билан тушунтириш олиб бориш мумкин.

Ҳа, Мухаббат ҳақ. Ана шу хўсусда колхоз раиси Саҳаддин Расулов, касабаси союз комитетини раиси Маҳмуд Файзуевлар чинакамлик беш қотириб, сиргисоғарлар ҳақдада ҳамўрликни кучайтирсалар айни мўлақоқ бўларди.

Умуман фермада ишнинг ташкил этиш янги йўлга қўйилмаган. Бу ерда молларга озуқа тарқатиш, сўт улатиш меҳанизациялаштирилмаган. Сўтин совуқхонада саклаш йўлга қўйилмаган. Сиргисоғарларга мўлжалланган қиймилар вақтида берилмайдиган.

Чановол молларга сўт-товар фермасида бўлганимизда ҳам ана шундай камчиликлар аниқланди.

ИСТАГАН ИМКОНИЯТ ТОВАР...

Навбатдаги сафаримиз Қашқадарь области Китоб районидagi Охунбобов номили совхоз сўтчилик комплексидан бошланди. Бу ерда қорамолнинг бир кунлик севмириси 235 граммни ташкил этмоқда. Айни пайтда давлатга топширилган ҳар беш мол 347 килограмм тош босди. Ўтган йили совхоз барча тармоқлар бўйича белгиланган пилларини бажарди. Шу кунларда ҳўжалик фермаларида 976 беш қорамол (улардан 275 таси соғин сирги) ва 3.086 беш қўй-эчки парвартиш қилинляпти.

Ишни бошидан пухта ташкил этиш тўғрисида зарови эканлигини ўз фойдалигимизда яққол аниқлашмиз, — дейди сўт-товар комплексини мударир Р. Раҳмонов. — Молларни зооветеринария қондалари вассида парваришлаганга катта аҳамият бермоқдамиз. Фермада ҳавмаси бўлиб 32 киши меҳнат қилади. Улардан 19 нафар хотин-қиз. Бизда озуқа тайёрлаш, тарқатиш, сирги соғиш, гўгини ташқарига чиқариш, молларни сугоргиш меҳанизациялашган. Ўтган йили сўтининг ёлғилик даражаси 3,6 ўринга ўртача 4,1 проценти, ташкил эди. Натижада давлатга топширилган маҳсулотимизга яна 72 тонна қўшилди.

Ҳақиқатан ҳам бу ерда ўз ишининг фидойилари меҳнат

қилишмоқда. Шўнинг учун чорвачиликнинг беталофат ўтказишга, барча кўрсаткичлар бўйича пиллар бажарилишига имконият етарли.

Группамиз аъзолари билан комплекс территориясини айланиб эканмиз, ферма агрофилларининг саранжом-сарчиликларига диққатимизни жалб этди. Молхоналар, озуқа цехи тартибли, озода. Сиргисоғарларнинг бу йил ўз зиммаларига олган мажбуриятлари, мўсаба-қарошларининг исм-фамилияси ва беллашув шартлари акс этган тархта кўринарли жойга осиб қўйилган.

Сиргисоғарлар билан бу ердаги шарт-шариот ҳақдада сўхбатлашдик.

— Фермаимизда дам олиш учун имконият етарли, — дейди илгор сиргисоғар Назар Шеробоев. — Мана, ўзингиз кўрдикми хонамизни. Қизил бурчак билан бўйитишга ҳаракат қилиялмиш. Лекин камчиликларимиз ҳам бор. Энг аввало дўшона ҳозирги талаб даражасида эмас. Ошхонамизда етарли анжомлар йўқлигининг гувоҳи бўлингизлар. Шўнингдек, маддунит ва шахсий гигиена хонаси очилса айни мўлақоқ бўлур эди. Раҳбарларимиз дам олиш кунлари севҳатлар уюштиришни яхши йўлга қўйишган. Янгида бир гуруҳ сиргисоғарлар қўшни Тожикистон пойтахти Душанбада марокли ҳордиқ чиқариб қайтидлар.

Дарҳақиқат, ишбилармон раҳбар бор жойда муваффақият ҳам бўлади. Совхоз партия комитети секретари Исмаилдин Ҳайдаров ана шундай қилишлардан. У чорвадорлар ҳақдада ҳамўрлик қилишни муқаддас бурчи деб билади. Фикримизнинг далили сифатида бир мисол келтирамиз. Ҳозир унинг ташаббуси билан қир-адирликда ҳашар усулида ўн минг томошабинга мўлжалланган стадион қурилмоқда. Майдон атрофи текисланиб, стадионга кириш дарвозасига дастлабки пойдевор қўйилди. — Биз қишловини соз ўтказиш билан бирга чорвадорларнинг касб меҳоратини, киллим даражасини оширишга алоҳида эътибор берамиз, — дейди И. Ҳайдаров. — Сиесий ўқув яхши йўлга қўйилган. Комсомол-шўлар ўртасида ҳафтанинг белгиланган кўни машғулотлар мўнтазам ўтказиб турлади.

ҚАЙТА ҚУРИШГА ТУГАНОҚ БУЛМАНГ

Сурхондарё областа Денов районидagi «Ғалаба» колхозига келганимизда биз агитпоезднинг «Илгор тажриба мактаби» группасига қўшилдик. Ана шу

Ҳозир ҳаётимизнинг барча жаҳазларида бўлгани каби чорвачиликда ҳам жадаллаштиришга эришиш гўлт муҳим вазифа бўлиб қолди. Қўзланган маррани забт этиш учун ИПСС Марказий Комитетининг чорвачилик ҳодимларига, колхоз ва совхозларнинг мутахассислари ҳамда раҳбарларига, агроносат комплексининг барча меҳнат коллективларига мурожаатда таъкидланганки «Ҳозир коллективларда ўзаро талабчанликни ошириш, гўшт, сўт, туҳум еттиштириш технологиясига қатъий риоя этиш, маҳсулот бирлигига меҳнат ва ем-хашак сарфини намайитириш, маҳсулотнинг юқори сифатли бўлишини таъминлаш айнаси муҳимдир. Бунинг энг тўғри йўли амалиёт кўрсатаётганидан меҳнатнинг ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг пудрат, ҳўжалик ҳисоби формаларини ҳамма жойда қўланишдан, пировард натижа учун ҳар бир коллективнинг ва шахсининг масъулиятини оширишдан иборат». Бундан биз юқорида таъкидлаган мулоҳазалар билдирган ҳўжаликлар, шўнингдек Муборак районидagi «Гулистон» совхозини, Ғузор районидagi Карл Маркс номили колхоз, Денов районидagi «Октябрь 50 йилгик» колхозини, Ангор районидagi «Таллимарон» совхозини, Термиз районидagi «Октябрь 40 йилгик» колхозини раҳбарларини, чорвачилик мутахассисларини тегишли хўсусалар қилиб, ўз ишларида инқобий бурлиш қашларни дардор. Тони чорвадорлар ҳақтидаги масъулиятни палла қўсбанимиз қишловининг қолган даврини муваффақиятли ўтказиб, давлатга маҳсулот топшириш сўратини пасайтирмай, сифатини яхшилашга эришайлик.

Э. ИБРОҲИМОВ,
Агроносат комплексини ҳодимлари касабаси союзи республика марказий комитетининг меҳнат бўйича инспектори.

ХУШҲАБАРЛАР

Буюртмачиларни янги илтимосларига кўра уларнинг уйларида билет олиб бориб берувчи автомобиль «асосий иш вақти» тугатгандан сўнг аҳолига тақсис сифатида хизмат қилмоқда. Андижонлик темирйўлчилар ҳўжалик ҳисоби шариотларида бир сўмининг ҳам қадрига этиб, ана шундай тартибни қўлади. «Оз бўлса ҳам кўпдек кўрсаткич», деганларидек йўлсизчиларга хизмат қилаётганимиздан мамнунимиз, — деб ҳисоблашадиган шаҳар вокзал хизматчилари. — Чўноки кўшгана шаҳарларда билетлар буюртмачиларнинг уйларида етказиб берилмоқда. Улар ҳам тажрибамизни қўллашса, ёмон бўлмасди».

Бойвўт ёғоч-тахта савдоси базасида ҳари, дорларга хизмат кўрсатишнинг янги усули ўзлаштирилди: буюртмачиларнинг илтимосига биноан ёғоч-тахта материаллари, гишлар, бостирма плиталар тўғридан-тўғри қурилиш майдонига етказиб берилди. Ҳозир кўшгана қурилиш материалларини уларини ишлаб чиқараётган корхоналарнинг ўзидан бевосита сотиб олиш мумкин. Бунинг учун ўша базанинг ўзидagina олинганда материалга ҳақ тўлашнинг ўн кифоя. Шу сабабли Сирдарё областада ўзига ўй қилиб олишни хоҳлаётган кишилар кун сайин қўлаймоқда. Яна тартибда уй қурувчилар учун Гулистон, Бахт, Сирдарё, Ширин, Ховос шаҳарларида қурилиш материаллари билан савдо қилувчи дўконлар очилди.

Андижонда кооперативлар тайёарлаётган маҳсулотларнинг дастлабки кўргазма-савдоси муваффақиятларни ўтди. Бу кўргазма шаҳар Совети депутатлари ташаббуси билан ўтказилди. Шаҳардаги ўн-та кооператив бу ерда ўз буюмларини — совга буюмларини, аёллар, эркаклар ва болалар учун тикланган қийим-кечаларни, ҳўжалик моллари ва бошқа қўшма маҳсулотларини намойиш этди. Ҳозир шаҳарда ҳаммаси бўлиб 38 та кооператив ишлаб турибди. Бу ширкатлар ишлаб чиқаришдан ташқари, аҳолига савдо, тран, спорт ва манший хизмат кўрсатиш билан ҳам шўгулланаяди.

Ўрта Осиё темирйўлчилари Ҳўжакеит станцияси яқинидаги манзарали ерда пансионат бунёд этмоқдалар. Бош корпусда пардозлаш ишлари авж олдириб юборилди. 350 ўринли бу бинодаги хоналарнинг ҳар бири икки кишига мўлжалланган. Бундан ташқари, маданий марказ, бассейлар, спорт майдончалари бўлади. Бу ишларни бажаряётган 351 қурилиш-монтаж поезди коллективни маъзур объектнинг йил охирида фойдаланишга топшириш ниятида.

Ўрта Осиё темирйўлчилари Ҳўжакеит станцияси яқинидаги манзарали ерда пансионат бунёд этмоқдалар. Бош корпусда пардозлаш ишлари авж олдириб юборилди. 350 ўринли бу бинодаги хоналарнинг ҳар бири икки кишига мўлжалланган. Бундан ташқари, маданий марказ, бассейлар, спорт майдончалари бўлади. Бу ишларни бажаряётган 351 қурилиш-монтаж поезди коллективни маъзур объектнинг йил охирида фойдаланишга топшириш ниятида.

Э. ИБРОҲИМОВ,
Агроносат комплексини ҳодимлари касабаси союзи республика марказий комитетининг меҳнат бўйича инспектори.

Ф. ИСАЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг махсус муҳбири.

(ЎзТАГ).

Газетхон фикри

ДАҲШАТ

«...Она вафот этди. Беш кунлик гўдан ва уйдаги бола она меҳридан жудо бўлди, она қақшаб қолди. ...марҳумнинг тупроғи совмасдан... ана фожиа рўй берди. Охунбобов номили колхозда яшовчи Раҳима Хўдоқўпова шифокор локайдлигининг қўрбони бўлди. ...ёилининг «ҳомлам бор, ишонинглар»... деганга ҳам ишонинишмади... ўйсизларча қилинган ҳаракатлари қўмладор онани операция столига чиқшига мажбур қилди».

Бу сатрлар газетанинг ўтган йил 21 август сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган мақолада келтирилди. Унда Шифокор район туғрухонасида уч аёл ҳаётига зомин бўлган врачларнинг кирдиқорлари фотида айтилган. Мақола юзасидан редакция газетхонлардан кўплаб хатлар олди. Қўйда уларнинг айримлари билан танишасиз.

Мақолада қўнган киши шифокорлик айрим гинеколог врачлардан газабланмай қолмайди. Ҳаммамиз ҳам онанинг меҳри ва меҳнаткаш кўли билан волга етганмиз. Ҳаётдан бевақт кўз юмган икки ёш она ўринини ким боса олади? Ҳ. Ўбай дуллаеми, А. Шомуродовми, Ш. Ҳасановми, Ҳ. Фаттоевми, Ш. Ҳамроевми, Н. Хўжаева ёки С. Солиевми? С. Тоҳирова ёки М. Ориповми?

Йўқ, албатта! Оналарнинг бевақт ўлими гўдаклар юрагиди яра қолдириди. Улар эса битта ҳайфсан билан ҳамон укувсизликлариини давом эттирганлар. Ниҳоят учинчи онанинг гапига ишонмай, операция қилиб гўдакнинг ногирон туғилишига сабабчи бўлганлар! Бунинг чорасини ким қиларди?

А. МАҲМУДОВ,
Фаргона район,
Водил қишлоқ Совети,
Ленин кўчаси 242-уй.

Мақолаани ўқиб, даҳшатга тушдим. Ўзимни кўрага жой тополмадим. Муқаддас қасамд нега оёқсиз қилинди? Ахир у фақат диплом олиш учун айтилмайдиганми? Даволочи врач Ҳ. Фаттоева наҳотки изоляция кабинетидagina ётган аҳоли оғир беморни акушеркага ташлаб кетса! Навбатчи врачни кўзиб, унга ўзи топшириб кетса бўлмасмиди?

Энди наватчи врач Ш. Ҳасановни олайлик. У барча палаталарни айланиб, беморлар ҳолатини кўриб чикниш керак эди. Аксича «келдинги-кеддинги» қабилда иш тутган. Қолган ҳамма врачлар ҳам тегишли даражада жавоб беришлари керак. Қолаверса бу иш республика Солиқни сақлаш министрлиги ва областа солиқни сақлаш бўлимларида муҳокама қилиниши фойдани ҳоли бўлмайди.

Т. ВОХИДОВ,
Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯДАН. Мақолага Фаргона области Охунбобов районидagi А. Раҳмонов номили колхознинг 12-бригадаси аъзолари, Бўхоро области Когон районидagi, «Бўхоро» совхозиники 3-булини ишчилари, Ғўлжовон районидagi Калинин номили колхоз аъзоласи Бахриддин Мавазови, Андижон шаҳридаги ҳўжаликлар 7-автомобил ишчиси Абдуғаффор Абдуғафоров ва бошқалардан хатлар келган. Редакция ўз фикр-мулоҳазаларини ёзиб юборган газетхоналарга миннатдорчилик билдиради.

Мақолаани ўқигач, бошимдан ўтган воқеалар ёдига келди. Турмуш ўртоғини Лобархон ҳам бир неча йил аввал худди шундай бепишандилик қўрбони бўлган эди. Қўзи еритгандан сўнг ранги унинг қўзи борди. Шонбаймоқ касалхонаси коллектив (бош врач А. Нуриддинов, даволочи врач А. Холмуродов)нинг «парво қилманг, ўтиб кетди» деган таскилири менга қимматга тушди. Эски дардини қўзғатмоқчи эмасман. Шундайлар бор экан, онладаги гўдаклар ҳамон етим қолаётганлигинида ўқинаман.

А. ИБРАҲИМОВ,
Чуст районидagi 40-мактаб.

РЕДАКЦИЯДАН. Мақолага Фаргона области Охунбобов районидagi А. Раҳмонов номили колхознинг 12-бригадаси аъзолари, Бўхоро области Когон районидagi, «Бўхоро» совхозиники 3-булини ишчилари, Ғўлжовон районидagi Калинин номили колхоз аъзоласи Бахриддин Мавазови, Андижон шаҳридаги ҳўжаликлар 7-автомобил ишчиси Абдуғаффор Абдуғафоров ва бошқалардан хатлар келган. Редакция ўз фикр-мулоҳазаларини ёзиб юборган газетхоналарга миннатдорчилик билдиради.

РЕДАКЦИЯДАН. Мақолага Фаргона области Охунбобов районидagi А. Раҳмонов номили колхознинг 12-бригадаси аъзолари, Бўхоро области Когон районидagi, «Бўхоро» совхозиники 3-булини ишчилари, Ғўлжовон районидagi Калинин номили колхоз аъзоласи Бахриддин Мавазови, Андижон шаҳридаги ҳўжаликлар 7-автомобил ишчиси Абдуғаффор Абдуғафоров ва бошқалардан хатлар келган. Редакция ўз фикр-мулоҳазаларини ёзиб юборган газетхоналарга миннатдорчилик билдиради.

РЕДАКЦИЯДАН. Мақолага Фаргона области Охунбобов районидagi А. Раҳмонов номили колхознинг 12-бригадаси аъзолари, Бўхоро области Когон районидagi, «Бўхоро» совхозиники 3-булини ишчилари, Ғўлжовон районидagi Калинин номили колхоз аъзоласи Бахриддин Мавазови, Андижон шаҳридаги ҳўжаликлар 7-автомобил ишчиси Абдуғаффор Абдуғафоров ва бошқалардан хатлар келган. Редакция ўз фикр-мулоҳазаларини ёзиб юборган газетхоналарга миннатдорчилик билдиради.

РЕДАКЦИЯДАН. Мақолага Фаргона области Охунбобов районидagi А. Раҳмонов номили колхознинг 12-бригадаси аъзолари, Бўхоро области Когон районидagi, «Бўхоро» совхозиники 3-булини ишчилари, Ғўлжовон районидagi Калинин номили колхоз аъзоласи Бахриддин Мавазови, Андижон шаҳридаги ҳўжаликлар 7-автомобил ишчиси Абдуғаффор Абдуғафоров ва бошқалардан хатлар келган. Редакция ўз фикр-мулоҳазаларини ёзиб юборган газетхоналарга миннатдорчилик билдиради.

РЕДАКЦИЯДАН. Мақолага Фаргона области Охунбобов районидagi А. Раҳмонов номили колхознинг 12-бригадаси аъзолари, Бўхоро области Когон районидagi, «Бўхоро» совхозиники 3-булини ишчилари, Ғўлжовон районидagi Калинин номили колхоз аъзоласи Бахриддин Мавазови, Андижон шаҳридаги ҳўжаликлар 7-автомобил ишчиси Абдуғаффор Абдуғафоров ва бошқалардан хатлар келган. Редакция ўз фикр-мулоҳазаларини ёзиб юборган газетхоналарга миннатдорчилик билдиради.

РЕДАКЦИЯДАН. Мақолага Фаргона области Охунбобов районидagi А. Раҳмонов

СССР Қурулди Кучларининг 70 йиллигига

Абдурашиф НУРМУРОДОВ

Эй, муқаддас тоғ. Сен қишлоқ одамларининг ҳамма ҳамма кунларида бирга яшадиган. Сенга сажда қилишди. Номинг ҳам бекиз «Оқ тоғ» эмас. Бағринда диллари яйраганлигидан сенга «Оқ тоғ» деген ном қўйишди.

Момо тун ярмида уйғониб кетди. Қишлоқ қўйида чириллаётган ҳашаротлардан ўзига ҳамма тоғли уйқу оғушда. Баҳор экинчи тинган. Ёнида набираси бир текис нафас олиб ухламоқда. Унинг олоқ юзига дарак бартлари орасидан мўралаган ой ёғдуси тушиб, бөгбур қалб асрорини томоша қилаётгандай эди.

Момо набирасига узоқ тикилиб турди. Ҳаёлида негадир шу кунларда тез-тез ўлкасини ўйлашни ҳис қилди. Набираси юзларини қўллари билан сийлади:

— Ортимдан йилгаб қолсанчи, болом! — дея шивирлади. Бармоқ изларини сезган бөгбур юзлар норози кайфиятда қоларини чимириб ан томонга ўғирлади. Момо тин олди. Қаршига ўғли бостириб келди.

«Отам ўлган. Сталин шаҳрида ўлган, мана кўрасиз, сизга кўраб сўм пенсия бағлилашди» дея шивирлади.

— Нега айтдинг, болом, нега мени ўлганлигига ишонтирдинг, болом! Отангиз хун бўлган қирқ беш сўм менга керекми? Шунча йиллар олиб-югуриб сени бо қилдим. Ҳаммасига отангиз менинг юрагимда тиркилиб сабаб эди. Бугун уша пул учун мени ҳам, отангиз ҳам ўлдириб қўйддинг. Эҳ, ношуд инсон, гар пул керак бўлса менга айтмай ўзинг тўғрилик олиб қорсан бўларди-ку. Саводинг бўлса... Мен бечора унинг келишини ҳар тунг кутардим. Ҳар тунг сенлар турмасдан сочинини ўрардим. Уни ўйлаганда ҳамон ўша келишини даярига қайтардим. Сен эса, сен эса бир калма сўз билан икки танни ўлдирдинг. Балки ўлмагандир, ўлмаган дегин, болом, Жон болом, ўлмаган дегин.

Момо жимиб қолди. Қўзларидан иссиқ томчилар бўйига сирғилиб тушди.

Набираси ой нурида ухлаб ётарди.

Энгабш набирасининг юзларига лабини босди. Уриндан турди. Ҳовли дарвозасидан бироз узоқлашиб орқа қаради. Ҳовли деворлари, даракларининг янги қиққан ороқлари, бутун олам ой нурида балқиб ухлаётгандай эди. Набирасининг сочларини силанганда чимирилган қоларини эслаб, юраги ортиқиб кетди. Кейин ортига қарамади...

Ой нурида она кетарди. Ой нурида аёл кетарди. Ҳамма ухлаганда онани ой кутарди. Ана, Чолтош қирғи тирмашди. Дунё иккинчи тоғни қарашлаган. Ойнинг тафти йўқ. Лекин унинг нурули қишлоқ қишлоқларига бирдай сингиб бормоқда. Ана она, худди замин онасидай секин-секин ўз қишлоғидан, уйқуда, ширин уйқуда ётган одамлардан узоқлашиб бормоқда. Қайта кетмоқда! Нима уни тунинг ярмида безовта қилган! Ҳали у қанча йўл юради! Қаршида, қаршида улкан Оқ тоғ-ку! Тунда тоғда не бор!

Ана, унинг жисми ойга айланиб қолди. Худди тўқасидан ажралиб қолган оқ оҳуқда, олоқ қўйлақларига нигоҳингиз урилади. Ана нигоҳларини элас-элас қалғитиб, олислик қаршига сингиб кетди. Онани элас-элас пайғаван нигоҳлар олдин зўр-базўр топишиб, қаршида майда-майда олоқ зарраларини ой нурига қўйилиб кетганлигининг гувоҳи бўлишди. Шунда ой Оқ тоғ ортига бошини қўйди. Секин-секин тоғ елкасида сирпади. Ана, у ҳам она мисол бизни тарқ этди.

Заминда одамдод нимагадир талпиниб, нимагадир эътиқод қўйиб яшайди. Бу эътиқод ва яшашнинг энг соддаси, самимийси сенга, заминга, кўм-кўм майсаларга, мовий осмонга, миллион йилларни ўз умрига жойлаган сайраларга бўлса керак.

Бугунги безовталиқ табиятга эътиқод қўймаслик оқи-батидан...

Момо тиминисиз шивирларди... «Оқ тоққа етиб олсам бўлган. Агар тупроққа айланган бўлса, исмиим эзилган тош устига чиқиб ойна қарайман. Кутганганим исминим айтиб қоқ-сиринг тиркиб бўлса ойнадан чиқиб келади. Ухлаг бўлса йўқ. Нега шу кунларга ойна қараб қақмайдим. Ҳа, хом сўт эмиш банди. Тирки бўлса қўрадим-ку.

Бу сўнгги умиш эди. Бу сўнгги жон эди. Эй, сўқир дунё, қайтадан унга бахт берсанг бўлмасмики! У ҳам дунёга не-не

[Охири. Бомо газетанинг 23, 30-сонларида].

аёллик умидлари билан келган эди-ку. Табиат, номард табиат, сенда ҳис борми ўзи! Нечун бу муштарак қисмати бунчалик фоже қилиб қўйилмасанг. Агар дунёда худонинг борлиги рост бўлганда шундай улғу зот даражасида юксаликда турган инсонга бунча шайқатсиз бўлмасди. Агар худо бўлганда ўз ўғли, номард ўғли оғзидан «қирқ беш сўм» деган лавнати орузни юлиб олган бўларди. Йўқ, йўқ худоси, йўқ дунёси. Бахт деб аталмиш ноёб жаҳоидларга бахт инсон, дие-нат йўқ экан. Бахтининг неллигидан бебаҳарларга бахт турфа ранг қўйинчиларда, турфа илтифотларда йўлига поёндоз бўлиб тўшалади. Ана, уни ой ҳам тарқ эди. Худди бахтсиз-ликка ўхшаш зимистон мисол тун қўйида қолиб кетди. Унинг дармонсиз оёқлари, хира қўзлари шундай оқларга юршига, эри томондан ўз исми ўйиб битилган тошларга соқ-омон олиб бора олармикин! Охири ўша тоғга, аёл учун муқаддас тоғга айланган тоққа она етоларикин!

Момо тиминисиз шивирларди. Манзил узоқ эди. Йиллар оғирлигини тик кўтариб келган оёқларида мадор йўқ эди. Бир ногоҳоний куч, инсон умрининг интиҳосида беҳос бериладиган куч уни етолди. Ковуши остида қисирлаб синиб-ет, қовжирган утган йилги ҳас-хашак унинг кексалигини эс-латиб ғашига турар эди.

Кенгликлар зулмат қўйида чўққур қириб бора, умид учқун бўлиб қўйида Оқ тоғ қўйидаги ой нури ҳам сирпаиб самога ўрлади-да, эми-эми тун борлиққа қара пар-дасини ташлади. Ҳаёт, тиронлик бир кўр тўхтаб қолгандай бўлди. Онангиз хира қўзлари тун қўйида ҳеч нарсани илға-май қолди. Уни утган кунлар, билигининг сўнгги кунлари, ўрганган қадамлари етказиб боради.

Бу дунёдан худди бош олиб кетётгандай, эзгин, эзгин қадамлар...

Онани Оқ тоғ бағрига босилган илқин бундан эллик йил муқаддас туғилган.

Унда момо қишлоққа пок қадамлари билан кириб келган келинчақ эди. Эри билан ҳар тунг шу тоғ қўйида йўл оларди. Оқ тоғ уларнинг иккинчи оиласи, унга қанчалик ҳориб-чарчаб келишмасин, унинг пойига қўйилган биринчи қадамданок бор чарқоқлар жисмларини тарқ эди. Оқ тоғ ва иккинчи қоларди. Ҳали қўйидаги заррин нурули тошлар қовжирларга бориб етмаган, улар худди соғлар ватанига ўшаб тулар, атрофдан турфа гуллар, турфа майсалар ҳиди анқир. Тоза, новоларга қўйилган ҳаво соғлом бағданга ўз-ўзидан сингиб кетётгандай. Тандирин иштиш учун, ном елиш учун зарур бўлган шувол-қар оёқлари остида ястаниб ётар. Йўл узоқ демасанг бу тоғ қўйида шундай ажиб мўъжиза эдики. Шундай майсалар ичига қўйилиб, кўм-кўм мусаффо осмонни, худди сен томон баш эди турган қоларини томоша қилишдай бахт яна қақ-да дейсан! Қоринлари турфа майсаларга тўйган қанқилар сенга жон бағишловчи нағмалик қўйларни чапи юборишар. Шу қўйларни, шу овозлари билан сарқуш айлардин, тиркилиб, туғилиш ҳоат катта бахт эканлигини ҳис қилардинг.

Инсон гўнаҳ жамият ичига ўлғаси, унда аниқ гошлар, қандай ашаш зарур деган ўнаиб йиллар режаси мавжуд бўлади. У фақат бир саволни — «Қандай яшаш керак!» деган савол-ни қаршига қўйгандай қилиб қўйди.

Табиат ичига, тоғлар қўйида бу ёруғ оламга келса-чи! Унда башқачроқ, самимийроқ туғиларини, «Дунёга келиш қандай бахт!» деган ҳажонини бошидан кечиради.

Она жаннат деб аталган бу жойга кўп келди. Шундай энга-шиб шувол суғурётганда неча-неча бор эрининг тарағи тор-тилган мушакларига, атрофга тупроқ сарғитиб қўйорилиб қиқайган шувол томжирларига махлиб бўлиб қаради. У жик-ка терга ботиб оқ сўрп қўйидаги ечиб ташлаганда «Ах, одам-нинг қандай қарб ҳавасланди. «Кўз теғмасин, кўз теғмасин» дея қўйидаги туғилди қўйди. У алқомат эди. Жимиданг тоқшин бир шадат билан, тик қам қўзлари унга қалганда бир самимий, бир бөгбур бодардин, аёл эриб кетарди. Юрагини қайсарид сарқаларидан ётган меҳр шарбати юзларини лола рангига бўяди. Унинг нигоҳида «Ҳаммасин, ҳамма-хаммасин биланам, жоним» деган сасини илғаб, бошини ҳам қилиб шувол тершига тушурди. Қандай тоғли эди, қандай бахтли эди уша қўйлар...

Шундай бахтли кунларнинг бириде. Оқ тоғнинг кун ботиши эътида ўтириб нонушта қилишганда эри: — Шарбат, исмингиз шу тоғга ёзмам, икковимизнинг бахт-

ли кунларимиздан хотира бўлиб қолсин, — дея аёлнинг эътирозларига қарамадан текис тоқини ҳаётлик билан ўйиб қарфлар бита бошлади. Сангаторошлик анча мураккаблигини эри биринчи қарфларда ҳис қилди. То шомгача унинг «Қўйинг, кеч бўлиб қолди» деган илтижоларига қарамадан ёзиб тутатди. Қўйш ҳам унинг машаққатли меҳнатини кутиб тургандай. Оқ тоғ ортида бир олованиб ботди. Улар ҳур-санд эдилар. Шарбат тоқининг силлиқ бағданга ўйиб эзилган исмини бармоқлари билан силаб, қалбда унга нисбатан яна-да чўққурроқ меҳр тулди. Уриндан беҳитибр шат билан тур-ди-да, алқомат эрининг қучоғига сингиди. Табиат бир зум сукутга кетгандай, майсалар ичига баҳор билан дунёга кел-ган ҳашаротлар қайратдан қотиб қолгандай. Оқ тоғ ўз бола-лари бахтининг қўриқчисидай, салобатли бошини эггандай эди.

Эй, Оқ тоғ, сен қишлоқдошларининг ҳамма кунда — бахти-да ҳам, бахтсизлигида ҳам гувоҳ бўлгансан. Шу қишлоққа келин бўлиб тушганларнинг бар-бариси сенинг пойинига бош эгиб келишган. Сендан жон, сендан ором топишган. Ва-танга қара қузуғи бостириб кирганда алқомат йигитларининг шу сўқмоқдан кузатгансан. Айрилиққа маҳкам излаб кел-ган келинлар оҳини ҳам тингилгансан. Сен ҳамма-хаммасига шоҳидсан. Сен ҳамма-хаммасининг қалбисан.

Ана, ҳу ядақ қўйида бағринга отилган. аёл ҳам сенга шоҳидсан. Тун билан болашавиб пойинига қадам қўймоқ-чи. Тошларнинг сажда қилмоқчи. Ҳу исми битилган тош ус-тига чиқиб ойнага қарамоқчи. У ўлғининг гапларига ишони-ди. Марҳум эрининг ҳалокатини ўз қўзлари билан қўрмоқчи бўлди.

Сен ҳамма кунларда ўз болаларининг қучоғинга олгансан. Ана, унинг қадам саслари келмоқда.

Момо сўнгги кунларига талиб тоғ қаршида турарди. Унинг аёл қонигага салом берди.

— Салом, Оқ тоғ!

Тоғ сукут билан жавоб қайтарди. Аёл унинг тошларига тирмашди. Қўллари эриқараб оғриди. Лекин у жон-жаҳди билан юқорига ўрмалди. «Бир баҳа, яна бир баҳа!» дея лаблари тиминисиз шивирларди. Бошининг қаратилигидан, дар-мони узилганидан севимли тош ёнидан пайқамай ўтиб, юқо-рига кўтарилди. Тоқининг ўткир қирралари унинг қўлларини кесди. Тирқираб қон отилди. Аёл ҳеч нарсани сезмасди. Кўз олди хиралашди. Қўллари қирққан тош баҳор шамоллари-дан, емирларидан мўрт бўлиб қолгандай. У она шидатига дош бера олмади. Тағдан дара кетди. Она бир сония ҳаво-да ўзини муаллақ сездди. Кейин пар мисол ўз исми ўйиб эзилган тош устига юзланиб қулади. Бир зум ўзига келди. Қўллари билан тоқини сийлади. Унинг силлиқ бағданга гадир-будур изларини сезиб, севимли тоқининг, севимлисини ҳис қил-ди, лабларидан бир мунг табассум қотиб қолди...

Ҳали бахт тафти кетмаган жисмидан сизган қон тош бағри-даги яралар ўринини тўлдирар эди...

Момонинг қандай ўлганлигини меида қўп сўрашган. Бугун бола қалба ҳам қайратли бир сезгирлик борли-гига имон келтирмаган.

Кўйш қизларди. Муарағатдан юзидан реза-реза тер қўйилди. Шунда Дийрнинг қаршида мўъжиза рўй берди. Олис-олисларда буй қўзган Оқ тоғ қўйидаги қаршига сил-жиб келди. Ухлаётганларни ўз бағрига олди. Салқин шаба-да эсди. Юзларидан маржон-маржон қўйилган тоғ тўхта-ди. Бийдай дала ичига беҳос яролган жаннатмакон Дийрнинг болалик бөгбурларидан бир безовталиқ қашф қилди. Атроф-га мўлтираб қаради. Дала қўйида бирин-бирин дараклар самога буй қўйди. Осмонни қушлар таласи қоплади. Ва улар қушларидан дарак тошларини ўтиришди. Самода парвоз қилган қушларнинг дарак тошларидан ям-яшил бағрига айланиб қолганлигини Дийр қўзларини катта-катта очиб қўзатиб ту-рарди. Кўп ўтмай дараклар анди мармоқлар пайда бўлиб, сароб денгизига қўнган даладар қўйида шилдаб қулар оқа бошлади. Сулардан нигоҳини олиб даракларга қадаган Дийр яна қайрат остидаги қадам босди. Қўп-қўп ола-лар, терисидан шудринг томчиллаб турган ўриллар, дарак-ларга узун шоларини босган қўйларини ала-ял товланди. У қайратан баҳам қўриш ниятида сарқомат аёлни турди. Садо бошқабга ўғирлиб қаради. Унинг елкасига бошини қўйиб ухлаётган жувор ўрнида момоси ухлаб ётарди. У яна таажжубда момосини силқилла бошлади. У эса бу дунёдан, бу ажиб манзарадан кўз юмиб ухларди... Дийрнинг барча ҳаракатлари зоо кетди. Момоси унга бир бор қўзини очиб қарамади. Шунда у ўзгалардан нажот истаб елкаларини бир-бир силқиллаб қикди. Ҳаммаси худди мангу ухлаётгандай эди. Дийр бу табият манзараларидан беҳосиб қолётганларнинг кеттиқ уйқусига чидай олмаб йилгаб юборди. Беҳос гулдираб қикқан овоздан хушёр торди. То қарийдан овоз келарди:

— Болом, бир, уйингга бор. Улар энди қайтиб турмайдилар. Момонг ҳам, булар жаннатга тушдилар. Жаннатга туш-ганларни мен ўз қўчонимга олиб ардоқлайман. Қўрғанларинг ҳамма-хаммаси жаннатлир. Сен эса уйингга бор. «Момонг ўлди», дея баҳар бер. Момонг энди мангу ухларди.

Шунда Дийр бу ҳукмрон овозга бийин эди йўлга тушди. Қишлоқ қўйида, ҳовлиси остидаги қадам қўйида:

— Ота, — дея қикчириб юборди. Шунда қўзларини беҳос очди. Уриндан турди. Ёнида момоси йўқ эди. Унинг қўр-ларини пайпаслаб қўрди. Қўрларини аллақачон совиб қолган-ди. Қўрқанидан йилгаб юборди. Алаҳсирагандай ҳовлига, кейин боққа қикди. Тун қўйида йилгаб боради. Уйдигилар Дийрнинг йиғинини эшитганда, момога биринчи азани наби-ра очганди...

сўнгги жумлага нукта қўйи-ла, оқ қозоғ бетида битил-ганлар босмахоҳага тушири-лаётганда «Қишлоқ ҳақиқати» редакциясига Шавкат Раҳмон кириб келди. Дарҳол сездикки, вазоҳати, ўзини туғиш, муомаласи широна эмас, яъни ҳушхалиқ, ил-тифотларлик, самимий, ма-наш шундайгина заҳар толиб турарди. Охири у дўқ-пўй-сага, қўриқтишга, «энг юқо-ри ташкилотда» гапланиб, таъзиригини беришгача бо-риб етди.

Бундайларни ҳалқимиз «миниг бўлмаган тоққонинг бўлишига қачин ейиш» дей-ди. Нима ҳам қиларди, олишсанг мард билан олиш дегандаридек, Шавкат Раҳ-мондай «пахлавон» ёқадан ушлайдиган бўлса, «Ал-ҳазар!» дейишдан ўзга илож йўқ. Лекин тортишувда қим-нинг ёқаси йиртилганда ҳа-ётнинг ўзи қўрсади. Биз ана шу ошкоралик жангиде ўзбекистон ССР Нарсиёт, полиграфия, китоб савдоси ишлари давлат комитети, Ўз-бекистон Ёзувчилар союзи, Гафур Ғулом номидан Ада-бият ва санъат наشريёт раҳбарларини ҳакамликча ча-қирарди. Шунинг ҳам борки, ҳакамлик одил бўлмоғи, ел-маси танқид супрасини ен-симайдиганларга сабоқ бер-моғи зарур.

Кеча, 5 февралда рўй бер-ган воқеа эса ҳаммасидан ошиб тушди. Шавкат Раҳмон

Редактор А. Ф. МУХТОРОВ.

22.05 «Сўнгги йўл», Бадий фильм «Ленфильм».

23.45 Павел Нилин. Ҳаётнинг тафсилоти.

00.35 Янгиликлар.

00.35 «УзТВ»

8.00 «Ассалому алайкум». Инфор-мацион-музыкали программа.

9.30 Хужжатли фильмлар про-граммаси.

10.40 «Биргаликда қўлайлик». А. Тахтаганова, И. Муслим.

11.00 «Шамат мактаби».

11.30 «Ёшлик» студияси қўрса-ди. «Орфей ҳақида қўшиқ».

«Комсомол ва қайта қуриш туркумидан. Шаҳар авторлик қўшиқлар клубларининг му-аммолари ҳақида (рус.).

12.15 Мактаб ўқувчилари учун. «Қуноқ стартерлар». «Ветразь» (Минск шаҳри) ва «Гуноч» (Хо-разм области) командалари му-собекашадилар.

13.15 «Интенсионал» — беш йил-лик шўри. Давлат қўрилиш комитети трестларида прогрес-

етон. Хужжатли фильм премье-раси «Беларусфильм».

16.00 «Сильва». И. Кельманинг шу номли опереттаси асосида телеразвон музикали фильм.

18.20 «Озод давр ҳақида афсо-на». Телевизион ҳужжатли фильм (Рига).

18.40 Телевизион музикали афо-немент. Икковичи санъати ҳа-қида. 2-қўрсатув.

19.30 Реклама.

19.35 «Амалани». Ҳалқ ижодиёти телеразвонларининг ҳалқ-роқ фестивали. «Таруб қўшиқ-лари» (Миср).

20.10 «Қардошлик». М. А. Шоло-хов ҳақида ҳужжатли фильм премьераси. «Ватанинг қар-дон кишилари» туркумидан (Ростов кинохроника студияси).

20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичиктойлар!

20.45 Агар соғлом бўлай десанг. «Тоғларда туризм».

21.00 «Учбурчак». Братиславадан музикали қўрсатув.

21.30 «Время».

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ДИҚҚАТ: ЮҚОРИ БОСИМЛИ МАГИСТРАЛЬ ГАЗ ҚУВУРИ

СИЗ ЯШАБ ТУРГАН РАЙОН ТЕРРИТОРИЯСИДАН УМУМДАВЛАТ АҲАМИЯТИГА ЭГА БУЛГАН ҚИМ-МАТБАҲО ИНШОТ — МАГИСТРАЛЬ ГАЗ ҚУВУРИ ТРАССАСИ УТГАН.

ГАЗ ҚУВУРИ ВА УНИНГ ИНШОТЛАРИ (алоқа линиялари, кран-лар, тўсқичлар, қўрсат-кич белгилари, катод станциялари ва ҳоказо) ГА-ЭХТИЕТКОРЛИК БИ-ЛАН МУНОСАБАТДА БУЛИШ — ҲАР БИР ГРАЖДАННИНГ БУР-ЧИДИР.

Газ қувури портлаш ва ёнғин келтириб чиқарув-чи ўта хавфли манба эканлигини унутманг. Унинг муҳофаза зонала-рида турли ишларни ба-жариш қондаларига риоя қилиш сизнинг хавфсиз-лигингиз гаровидир.

Газ қувури муҳофаза зонасида (газ қувурларининг икки томони бўйлаб 250 метр масофада) одамлар қурбон бўлиши ва моддий зарар қўрилишининг олдини олиш мақ-садига қўйилган.

КАТЪИЯН МАН ЭТИЛАДИ:

— бирор иншоот қуриш, дала шийпонлари, заправка пунтирлари, хирмонлари жойлаштириш;
— моллар учун сувлоқ ва қўралар барпо этиш, силос бостириш, хашак гарамлаш;
— пахта қуришти ва сақлаш учун майдончалар ташкил этиш;

— қум-шағал ва бошқа қарьерларни барпо қилиш, ахлат-хоналарни юзга келтириш, хашак ва қишлоқ ҳўжалиқ чикиндиларини ёқиш;
— одамлар, моллар ёки техника асбоб-ускуналарининг тўпланишига йўл қўйиш.

ГАЗ ҚУВУРИ МУҲОФАЗА ЗОНАСИДА ҚИШЛОҚ ҲўЖАЛИК ВА ҚўРИЛИШ-МОНТАЖ ИШЛАРИ ФА-ҚАТ «ЎЗБЕКТРАНСГАЗ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИР-ЛАШМАСНИНГ РОЗИЛИГИ ОЛИНГАНДАН КЕЙИН-ГИНА БАЖАРИЛИШИ МҲМКИН.

АҲОЛИ, КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР, КОЛХОЗЛАР ВА СОВХОЗЛАРНИНГ РАҲБАР-ЛАРИ, ҚУРУВЧИЛАР, ПРОРАБЛАР, МЕХАНИ-ЗАТОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ТЕРРИТОРИЯСИДАН ҚУНИДА-ГИ МАГИСТРАЛЬ ГАЗ ҚУВУРЛАРИ УТГАН:

ЖАРҲОҚ — БУХОРО-САМАРҚАНД-ТОШКЕНТ — бир тармоқда;

ЯНГИЕР-ФАРҒОНА-ҚўҶОН-НАМАНГАН -АНДИЖОН — иккинчи тармоқда;

ГАЗЛИ-КОҒОН - САМАРҚАНД-ТОШКЕНТ-ФУНЗЕ-ОЛМАТА — иккинчи тармоқда;

КЕЛИФ-МУБОРАК-ЗИРАБУЛОҚ — иккинчи тар-моқда;

қўрсатилган газ қувурлари шохобчаларга эга.

Газ қувури муҳофаза зонасида қўрилган бинолар ва иншоотлар бузиб ташланади.

Магистраль газ қувурлари ва улар бўйлаб электр узати-тиш линиялари ўтган жойларда йўллар қуриш, кабелъ, водопровод ва бошқа ер ости, ер усти, ва олма комму-никацияларни ўтказиш, шунингдек янги ерларни план-лаштириш ва ўзлаштириш фақат олдиндан келишилган ҳолда амалга оширилиши лозим.

Газ қувури ва электр узатиш линиялари муҳофаза зо-насида ўзбонимчалик билан қурилиш ва тупроқ қазини-ишларини амалга ошириш авариялар, бахтсиз ҳодисалар-га, моддий зарар етказилишига ва бошқа жиддий оқибат-ларга олиб келиши мўмкин.

КОЛХОЗЛАР, СОВХОЗЛАР, БИРЛАШМАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«СН-452-73» магистраль қувурларини ёқиш учун ер акратиш нормаларига биноан, ер ости магистраль қу-вурлари ўзлаштирилган жойлардан фойдаланиш газ қувурла-рининг беҳишат сақлинишини таъминловчи тадбирларга риоя қилган ҳолда амалга оширилиши керак.

Хавфсизлигини таъминлаш мақсадида, дала ишларини олиб боришдан олдин газ қувурлари ўтказилган райондан ерлардан фойдаланиш учун «Ўзбектрансгаз» ишлаб чи-қариш бирлашмасидан рухсатнома олиш зарур.

«Ўзбектрансгаз» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ад-рес: Тошкент шаҳри, ГСП, Педагогика кўчаси, 31-«а» уй.